

BISERICA și ȘCOLA.

Fôe bisericescă, școlastică, literară și economică.

Eșe odată în săptămână: DUMINECA.

Prețului abonamentului :

Pentru Austro-Ungaria pe an . . 5 fl.—cr.
" " " " jum. an 2 ,, 50 ,,
Pentru România și străinătate pe an 7 ,, —
" " " " .. j. a. 3 .. 50 ..

Prețului inserțiunilor :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțenu
cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte
4 fl. și mai sus 5 fl. v. a.

Correspondențele să se adreseze la Redac-
țiunea dela
„BISERICA și ȘCOLA“
Iar banii de prenumerațiune la
— „Tipografa diecesană în Arad.“ —

Stéua noastră conducătoare !

După ce rațiunea omenescă obosise cercând adevărul mi de ani fără a-l fi aflat însă nici în religiunile orientale, nici în sistemele filosofice, iată că se ivesce la răsărit stéua minunată, carea arată zelosilor cercetători calea adevărului, calea carea ducea la lumina cea neînserată apărută în eslele din Vitleem !

Fericiți astrologi (magi) persiani, cari părăşind legile sciinței astronomice, ați ascultat vocea conștiinței, și ați urmată astădată cursul neobicinuită al stéii, carea ve conduse la sôrele dreptății, Iisus Christos, resăritul resăriturilor, resăritul celu de sus care ne va întroduce în paradisul ceresc, adevărata noastră patrie !

O, acéstă epocă de restabilire a adevărului și a luminei era dorința generală și cea mai legitimă a omenirii suferinde, încât nu numai profeti vechiului aședământ, ci și poetii popórelor păgâne o cântău voioși în carminele lor. Virgiliu aprópe cu ună extasă profetică descrie dorința sa ferbinte de a cânta faptele Salvatorului lumii :

„O mihi tam longae maneat pars ultima vitae
„Spiritus et quantum sat erit tua dicere fata.

(O de nu m'ar părăsi puterile, până ce buzele mele ar vesti cu demnitate faptele tale. Eclog. IV. 53.)

Da ! Adevărul era scopul tuturor cercetărilor filosofice, dar elu nu apăru de cât în Iisus Christos. *Eă sum adevărul și viața, eă sum lumina lumii, eă sum principiul,* dice elu despre sine. Și dacă câți-va filosofi din lumea veche s'ar pretinde că l'au aflat, acésta n'ar fi, precum dice Socrate, decât *visul unei bătrâne în deliră, sau precum dice Cicerone și Seneca, ună visă despre ceva, ce se dorește mai mult, decât se împlinesce.*

Setea spiritului după adevăr a dusu pe magi din patria lor în pământul Judei, în Palestina. Setea spiritului uman după adevăr supasă mândria păgânismului la picioarele blândului învățătorii Iisus Nazarinenu. Adevărul și numai adevărul a fost stéua noastră conducătoare în dificila carieră de redactor al acestui di-ar, merită a respândi cultura și cunoscințele folositoare în preoții și învățătorii poporului român, căci, știut este, lumina și progresul numai prin adevăr se pot realiza ! In cât am reusă ? acésta o lasă în judecata nepărtinitore a onoratului public, căruia am servit cu conștiință, duple modestele mele puteri, și dacă totuși n'asi fi corespunsă așteptărilor sale, atribue acésta împrejurare, nu lipsei de bunăvoință și de sacrificiu din partea mea, ci neajunsurilor omenesci, atât de proprie muritorilor.

Prestigiul bisericeii ortodoxe și a sântelor ei aședămintele l'am avut mai presus de ori-ce auctoritate omenescă ; acestea le-am susținut și apărat totdeuna cu convingere nestămutată și cu risicul de-a-ne vedé chiar disgrăția și abandonă pentru nesuințele noastre !

Pe lângă acésta n'am uitat nici detoria ce aveam în respectul culturei și a progresului limbii noastre naționale. Ună jurnal românesc, ori care ar fi ramul literaturii ce tracteză, nu este iertat, ca să ignoreze progresele limbii naționale ; de acéa atât în privința limbii cât și a modului de scriere, noi ne-am conformat, pe cât ni a stat în putință, curentului binefacător de preste Carpați. Noi sciam prea bine și suntem convinși de ceea ce ne spunea mai deună un mare jurnal din București scriind acestea : „*A trecut timpul, când direcțiunea în cultura națională să fie dată de o mică pleiadă de români erudiți din Transilvania, și că astăzi „Romania trebuie privită ca centru, dela care să se împartă rațele luminoșe pentru întregul românism.*“ Și întru

acésta noi am fostü secondatü atât de publiculü cetitoru în generé, cât mai cu samă de corpulü învătătorilorü, consili de misiunea școlei poporale !

Cu acéstă mică dare de sémă terminându-ne funcțiunea, dicü remasü bunü On. cetitori ; iar noulü redactorü alü „Bisericeii și Școlei“ i pottescü succesü deplinü în cariera sa !

Vasiliü Mangra.

Preoți calificați și binemeritați.

Constituțiunea noastră bisericescă reguléză tóte afacerile bisericesci, școlare și fundatiionale astfelü încât biserica ar puté s'ajungă sigur la cea mai înnaltă prosperitate.

Oricare societate însă, spre a-și ajunge scopulü, are indispensabilă trebuință de organe, apte pentru chemarea lorü, din tóte punctele de vedere. Între acele organe, negreșitü, celü dintăiü locü îl are Arhierelü. Dar în sarcina sa dace numai guvernarea saü dirigerrea trebilorü ; iar executarea tuturorü dispozițiunilorü legii incumbe : Consistoriului, și deosebitü protopresbiteratororü, cari sunt mijlocitóre legale între guvernü, și fii bisericeii.

Când se face vacantü vr'unü postü la Consistoriü saü în protopresbiteratü, adeseori ne plëngemü că n'avemü ómeni calificați și binemeritați pentru atari posturi, căci pre cei 2—3 profesori de teologie nu-i putemü lua dela catedră, deórece nu sunt alții cu cine să-i înlocuimü.

Preasântitulü Episcopü eparhialü constatând cu deosebire lipsa de ómeni deplin calificați pentru posturile bisericesci mai de frunte, cu propria bunăvoință și dragoste ce pórtă diecesei sale aü încercatü să delature și acéstă lipsă simțită, și provedința i-aü ajutatü și acuma, ca în tóte întreprinderile sale, pentru binele diecesei, să facă începutulü.

Încă de mai nainte, Preasântia Sa a tractatü cu fericitiü metropoliti ai Bucovinei Teofilü Bendela și Teoctistü Blajeviciü, ca să primescă în academia teologică ortodoxă din Cernăuți, pe spesele archidiecesei bucovinene din fondulü religionariü gr. or., câte 2 ténéri din diecesa noastră spre a-i educa acolo și prin urmare a ne crea succesive ómeni calificați pentru posturile dela Consistoriü, pentru profesori și protopresbiteri, ba chiar și pentru preoți în parochiile mai de frunte.

Dorința Preasântiei Sale ajunsă a fi realizată însă numai sub actualulü metropolitü alü Bucovinei Înaltü Preasântia Sa Dr. Silvestru Morariü Andrieviciü, — avënd a esopera la acéstă învoirea maestatică.

Pentru acest scopü Preasântitulü Episcopü, cu ocașiunea întëmpinării prea grațiosului Mo-

narchü întëmplată estimpü la Seghedinü, a rugatü pre Maestatea Sa ca, avënd în vedere lipsele intelectuale și materiale ale diecesei aradane să binevoescă a-și da altisima învoire de a puté trimite și cresce pe spesele proprie ale fondului gr. or. câte 2 ténéri în academia teologică la universitatea ces. reg. Franciscü-Iosefiană din Cernăuți.

Iată onorați cetitori, cum Preasântia Sa — pe lângă programa de localitate și devotamentü cătră tronü — a mai dusü cu sine la Seghedinü și programa interesării și a dragostei părintesci cătră fii credincioși ai turmei sale !

Ddeü să lungescă firulü vieții preagrațiosului nostru Rege, și a bunului nostru Părinte Arhierelü !!!

*

După cele ce v'am împärtëșitü, viitoriulü ne îndreptătesce a spera cumcă vomü avé ómeni calificați după tótă forma pentru organele ce se recerü la conducerea afacerilorü bisericesci școlare și fundatiionale, regulate în „Stat. org.“ alü bisericeii noastre.

Dar dacă totuși nici pe viitoriü n'am puté acoperi tóte lipsele, remâne să ne facemü și ómeni cari să fie binemeritați, mai ales că binemeritarea se pottesce deosebitü, ca și o condițiune sine qua non, dela recurenții după protopopie.

Binemeritarea atărorü aspiranți, ar trebui să se repórte specialü la trebile administrative, cu cari vor avé de a face ca fiitori protopresbiteri. Praxă administrativă omnilaterală însă nu vorü puté să aibă toți într'o formă ; pentrucă le lipsesce terenulü, și dacă n'ai terenü unde să te afirmi de unü bunü administratorü ori să arăți că poședi cunoscințele necesare, nu póte nime cu dreptü cuvënt să te declare a priori de neaptü.

Deși nu póte fiecare preotü în lipsa de terenü acomodatü — să dovedescă o capacitate saü o praxă deplină administrativă nainte d'a înainta ca funcționarü bisericescü, totuși ori-care preotü aspirantü are destule terenuri pe cari se dovedescă aptitudinile sale și titlulü frumosü de binemeritatü între semenii sei. Astfelü sunt : conducerea de modelü a oficiului parochialü și facearea promptă a socoțilorü bisericesci ; predicarea regulată în biserică, înființarea societățilorü filantropice, coruri și altele.

Pe lângă acestea, însă preoțilorü, cari vor să înainteze li se mai póte deschide barem din când în când și terenulü deputației sinodale și congresuale, precum și cela alü defendării matrimonialü.

Pe acestü din urmă preoții ar puté arăta dibăcia, și cunoscințele lorü despre canónele bisericesci și procedura matrimonială sumară și ordinară.

Cumcă preoțimea trebe să se îndeletuiească specialu pe acestu terenū apare de acolo că scaunulū protopresbiteralū, ca forū de prima instanță — conform §-lui 32 alū „Stat. orgauicū“ este compusū numai din preoți, și deși defensorulū matrimonialū pōte să fie și dintre mirenī, mi se pare că mai competenți ar fi spre apēra-rea căsătoriei aceia, cari o predică și binecuvīntă în numele lui Christosū, ca pre o taină Dumneđească, adecă: preoții.

Considerând apoi că preoții, și mai alesū protopresbiterii, suntū membri și în forulū II și III de justiție bisericească, precum și membri în Sinode și congresū unde se poftesce desteritate în vorbire și scriere: este prea învederatū, că trebue să le dăm locū și ocașiune d'a se forma, și a-și arēta hārnicia în tōte afacerile nōstre bisericești, școlare și fundaționale.

A cede dar preoților terenū în Sinode, și a-i denumi de defensori matrimoniali la scaunul protopresbiteralū și la consistoriū, precum se întēplă și în archi-diecesă, este o dispozițiune bună și folositoare. Prin ea s'ar da ocașiune multora de a-și proba tōte aptitudinile, și astfel a deveni cunoscuți naintea publiculū la eventualele alegeri pentru posturile bisericesci. Iar făcându-se atare dispozițiune, de o parte nimene nu s'ar putē plānge că nu i-se dă terenū de încrare; și de altă parte la alegerea cutāruiva de protopresbiterū sau altū oficianțū bisericescū nu s'ar putē dice că tōte meritele, ce le are, consistū într'acea că l'au trāitū Ddeū mulți ani ca preotū, și de acea au înaintatū.

Unū asesorū consistorialū.

Nascerea nōstră de Romāni.

(Nequ'imbellem progenerant aquilae columbam. Horatius).

Ce voesci omule? Cum de cuteți a mai și vorbi despre o nālucă? Îți mai poți întipui să se nască poporulū romānū? — Astfelū mă întimpinā dīlele trecute unulū dintre pesimistii nōstri, când mă lāsaiū cu dēnsulū în vorbă despre sērbătōrea, pre care ađi o celebrēzā întrēgā biserica romānească, luāndu-mē gura pre dinainte și îndrāsindū a deduce din nascerea mântuitorulū Isus Christos și nascerea poporului romānū. Și fiindcă tocmai imi veni pre limbă dīsa mântuitorulū „dacă ai avea credință ca grāuntulū de mustariū, ai dice muntelū aceluia dute, și s'ar duce,“ i-o reînprospetaiū și rezultatulū fu, că am convertitū pre unū fiū rētăcitū, l'am făcutū sē credā că nascerea, sau pōte că este mai bine disū, nascerea nōstră va urma cu bună sēmā.

Împărtășescū aci firulū discusiunei mele speculānd și avēnd convingere deplinā, că prin a-

cēsta am reîntregitū cu mulți aleși tabēra celorū ce trāescū pentru alū nostru viitorū de aurū.

„Șcii pretine — profetiū au fostū solii providenții, și acestia au admoniatū lumea pornită spre decadință. În admonițiunile lorū noi aflām ca embrionū tōte învētăturile, pre care ni le-a datū spre moștenire Isus Christosū prin discipulii sei. Acolo se pune punctulū principalū pre moralitate. Dar mântuitorulū adauge lângā aceste că *celū ce trādesce întru lumind are viețā vecinicā*. Și crede-mē pretine că întru aceste douē virtuți esistā condițiunea de a se renasce poporulū nostru romānescū.“

Ușorū vorbesci în teorii dar numai noi scim ce însēmnezā praxa, cari trāimū în atingere cuotidianā cu poporulū — fu respunsulū pessimistulū meū.

„Pardonēdā-mi pretine să-ți facū o asemēnare! Șci că *fenicea* consumāndu-se fiscalmente în fine renasce din propria sa cenușā. Dar cum? Secretulū zace ascunsū în constituțiunea pasērei admirabile. pre care a-lū afla ne vomū încerca înđadarū. Atāta însă avemū curagiulū sē susținemū, că poporulū romānū în multe privințe se pōte compara cu fenicea, istoria ni este mărturie. Dīle grele au trāitū protopărinții nōstri și întru acele cine le-a fost scutulū apēratorū dacā nu moralitatea ereditā dela strēbuni. Stefanū celū mare, atāt în dīlele sale de glorie, cât în cele de amārăciune da laudā lui Ddeū și prin acte de moralitate creștinā întinerea pre alū seū poporū supēratū. Deschide ori unde istoria strēbunā și din tōte casurile vei afla, că pre lângā patriotismulū celū înfocatū *moralitatea creștinā* era farulū luminatorū alū Romānului. Privesce la Alesandru celū bunū și nu desprețui cēta numărōsā a domnitorilorū creștini din țērile romāne, cari se întrecurā întru a înființa institute culturale! Fii dara nepreocupatū și susține cu mine, că în firea poporului romānū este sēditū germele moralității și alū luminei! Și de ore-ce fenicea numai avēnd ceva dispozițiuni estraordinari s'a potutū nasce din propria sa cenușā, de aici pare că s'ar po- tea deduce, că poporulū romānū, carele în fața lumēi moderne apare de consumatu, încă ar fi capace să se nascā din a sa proprie decadință; numai cât omulū atērnā dela mai multe funcțiuni de cât fenicea; prin urmare, dacā vremū să se nascā, atunci trebue să delaturāmū tōte pedecile ce stau în calea moralității decădute și a luminarei abea licuritoare. Pedeca principalā spre a ne potea renasce zace în neîncrederea împrumutată, sau vorbindū albū: în intrigile ce se țesū *ca și la poruncā* din tōte părțile!“

„Vino pretine! Veniți toți cei chemați și lepădați tōtā grija cea lumescā, dar lepădați — că sunteți stāpāni preste voi însivē — și simțe-

mântul celu umilitoriu de a țese la întregi, și atunci fiți siguri, că Romanimea decădută va fi în stare să ajungă în scurtă vreme posesoră a moralității creștine și a luminei, care întru întunecă luminează." Atunci ni-se va renasce unu alu doilea Christosū adecă „adeverul” și atunci cu voce unisonă va cânta întrégă Romănimea: „Mărire ție în ceruri! Mărire pre pământu!

Unu învățatoriu.

STUDIU

despre ierarchia și instituțiunea sinodală în biserica ortodoxă a resdrîtului în genere și instituțiunea sinodală în biserica ortodoxă română în specialu.

Sub acestu titlu Sântulu Sinodū alu bisericei ortodoxe din Romănia a publicatū o broșură de 75 pagine, lucrată de comisiunea Sântulei Sinodū, compusă din Inaltū Preasânțitū Metropolitū: D. D. Calinic, Primatulū Romăniei, și D. D. Iosif, Mitropolitulū Moldovei și Sucevei, și Episcopulū de Roman D. Melchisedec. Scopulū acestei broșure este de a pune în evidință pretențiile unora, că adecă S. Sinod, așa cum este compus, n'ar fi în conformitate cu sântele canone. Preasânțitulū auctorū, mai întâiu tracteză teoria dogmatică despre biserica și despre ierarchia ei, apoi arată aplicarea acestei teorii în decurgerea timpurilor de la fundarea bisericei, în următoarele:

„În anulū 17 lea după înălțarea Mântuitoriu i vindu-se între primii creștini întrebare: ore trebuie a-se impune tăerea-împrejur tuturorū creștinilorū, a-tât celorū convertiți dintre Iudei, cât și celorū dintre păgâni, unii, în fruntea căroră era apostolulū Petru, susținē, că toți, fără deosebire, convertindu-se la creștinismū, trebuie a primi mai întēiu tăerea-împrejurū. Alții, în fruntea căroră era apostolulū Pavelū, susținē, că nu trebuie a se împune acēsta grea sarcină creștinilorū dintre păgâni, ci ale aplica numai botezulū creștinescū. Spre curmarea acestei certe s'au adunatū în Ierusalimū primulū Sinodū, carele a servitū de modelū tuturorū sinodelorū bisericesci, ce au urmatū după aceea. Cartea apostolică, numită Faptele Apostolilorū, ne spune (Cap XV), că s'au adunatū apostolū și bētrânii. au discutatū și au decisū, că cei convertiți dintre păgâni să nu fie supuși tăerii-împrejurū. Acēsta hotărēre, prin barbați aleși s'a comunicatū creștinilorū din Antiochia, unde se formase prima biserica dintre păgâni, și unde cu deosebire era agitată cestiunea între creștinii Iudei și gentili, sau dintre păgâni. Hotărērea s'a comunicatū prin o Epistolă Sinodală. Cartea faptelorū apostolice cu acēsta ocaziune desparte pe membrii Bisericei creștine primitive în trei categorii: Apostolii, bētrânii, și frații. Cestiunea s'a discutatū numai de Apostoli și de bētrâni și numai ei au datū și hotărērea; iară frații au aderatū și s'au supusū.

Să ne oprimū puținū la numirea de: „bētrâni” (presbiteroi), și să vedemū ce însemnēază ea. Căvințitulū acesta cu timpulū a devenitū numire caracteristică a gradulū alu doilea alu ierarchiei bisericesci, adecă alu preoțilorū. Dar pe timpulū Apostolilorū, deși existau tustrele treptele ierarchiei: Episcopii, Preoții, Diaconii, totuși numirea de bētrânū (presbiteroi) se da une-orī și episcopilorū, și chiar Apostolilorū (I Petru V, I; II Ioan I; III Ioan 1).

De asemenea numirea de Episcopū se da une-și presbiterilorū, d. e. Apostolulū Pavelū, arētându Episcopulū Timoteiū calitățile preoțilorū celorū bunī, numesce preoția Episcopie (I Tim. 3, 1). Apoi scriind cătră Titū Episcopulū Critulū, și arētându-i calitățile, ce trebuie se aibă presbiterii, ce va alege și chirotoni, iarăși numesce preoția Episcopatū Titu 1, 5—10. Dar cum că în faptū exista Episcopatulū pe timpurile Apostolilorū, ca primulū gradū alu ierarchiei bisericesci, avemū în scrierile Apostolilorū doveși necombătute. Așa Apostolulū Pavelū împuternicesce pre Episcopii Timoteiū și Titū a chirotoni presbiteri [Titu I, 5; I Tim. 5, 22] a-i judeca (I. Tim. 5, 19) a-i remunera pentru bunele servicii bisericesci (St. 17). Dacă ne reportămū la scrierile primilorū părinți ai Bisericei, cari au fost scenierii ai Apostolilorū, nu remâne cea mai mică îndoială, că Apostolii în fiecare localitate, unde înființau o Biserica, sau o comunitate creștină, o încredințau dirigerei unui Episcopū. Așa Climente Romanulū, uceniculū sântulu Pavelū, dice în I-a sa epistolă cătră Corintenii: Apostolii „predicându prin orașe și prin sate, pre cei dintēiu credincioși, după înstruirea lorū, îi puneau episcopii și diaconi, pentru cei ce vor crede,” și aplicându numirile tagmelorū ierarchiei vechiulu Testamentū la ierarchia Noului Testamentū, dice: „Archiereulū [adecă Episcopulū] s'a datū serviciulū sēu, preoțilorū (presbiterilorū) li s'a destinatū loculū lor, și levițilorū așa pumesce elū pre diaconi li s'au pusū datorințele lorū (n. 40, 42): Sântulū Ignatie, purtătoriu de Ddeū, le exprimă încă și mai lămuritū: a) în epistolă cătră Efesenii: „Episcopū s'au pusū în tôte laturile pământulu dupre voia lui Isus Cristos” b) în epistolă cătră Smirnenii: „urmați toți Episcopulū, precum Isus Cristos Tatălū, și presbiterilorū ca apostolilorū, iară pre diaconi îi cinstiți, ca pre o poruncă alui Ddeū” c) în epistolă cătră Magnesianii: „Rogu-vē, săvērșiți tôte cu pacea lui Ddeū, sub președința Episcopulū în loculū lui Ddeū, a presbiterilorū, în loculū adunării apostolilorū, și diaconilorū prea iubițilorū mei, căroră li s'a încredințatū servirea (diaconia) lui Isus Christos” d) în Epistolă cătră Tralianii: „Se cuvine fie căruia dintre voi a aduce o plăcintă liniștire episcopulū, întru mărirea părintelū, a lui Isus Cristos și a Apostolilorū.” Ne îndestulămū cu citarea numai a acestorū doi barbați apostolici din veaculū II-le, cari au învățatū ordinea ierarchiei bisericesci chiar dela sântii apostoli.

Primii protestanți în luptele lorū religioșe și politice cu ierarchia bisericei papale, între alte expediente, ce au întrebuintatū, spre a scăpa de Papa, a fostū și acela, de a desființa ierarchia bisericescū cea stăbilită de apostoli și respectată de tōtă Biserica antică. Ei profitând de duplulū sensū carele au în scrierile Apostolilorū numirile de Episcopū și Presbiterū cu aplicația lorū, când la Episcopii, când la presbiterii, au desființatū Episcopatulū, păstrându numai presbiteratulū, sub numire de păstori. Prin acēsta ei au lipsitū pre conreligionarii lorū prin autoritatea morală, ce o dă Episcopatulū, și de centrulū de unitate alu noei lorū confesiuni, lăsându pe fiecare să creșdă, și să lucreze pe tērāmulū bisericescū cum i se-va părea lui mai bine. Resultatulū a mai fost, că secta protestantă, fără autoritate spirituală și fără centru de unire, s'a desbinatū întru o mulțime de secte, una alteia dușmane și neîmpăcate.

Biserica ortodoxă, carea a pastratū cu sântenie tradițiunea și instituțiunea apostolică a ierarchiei

bisericesci, vede episcopatul în *bêtrâni* (presviterii) adunați cu apostolii în Sinodul de la Ierusalim. Acei *bêtrâni* sunt primii ajutători ai Apostolilor în lucrul predicării și răspândirii creștinismului în lume, și cari după mărta Apostolilor au format prima treaptă ierarhică — Episcopatul, carele a continuat cu neîntrerupere, comunicându-se dela unii la alții prin taina chirotoniei până în ziua de astăzi și având aceeași îndatorire, de a păstra, a predica învățătura creștină, a administra Biserica lui Cristos și a o reprezenta, și apăsă la toate trebuințele ei duhovnicești și timpurale.

În acesta mai mult ne convinge practica urmată în toate veacurile existenței Bisericii Ortodoxe. Istoria Bisericească ne arată că cele mai vechi Sinode ortodoxe s'au compus numai din Episcopi și sub președința primului Ierarh între dânsii, Mitropolit, Patriarh, ori Papă. Canoanele, privitoare la sinode, vorbesc numai de Episcop, ca membri activi și indispensabili ai Sinodului. Așa can. 5-le alu sinodului I-ū Ecumenic îndatorește pe toți episcopii unei țări să se adune în Sinod de două ori pe an, ca se deslege cestiunile, ce cer judecată Sinodală. Deasemenea canoanul 29-le alu Sinodului ecumenic IV-le; canoanul 8 alu Sinodului VI-le ecumenic. Cităm chiar propriile cuvinte din acestu canon: „reînnoim și canoanul celu ce dice, că în fiesce-carele anu să se facă sinode de Episcopi, ce se află în fiesce-care Eparchie (țără), unde Episcopul Mitropolit va socoti.“ Totu acesta legiuiesc canoanul 84 alu Sinodului din Cartagena, 40 alu sinodului din Laodichia, s. a.

De ne întorcem la istoria Sinodelor locale și ecumenice, vedem că la ele parte activă au luat numai Episcopi, de și asistau la ele și membrii din treptele inferioare ale ierarhiei, une-ori și imperații cu înalți demnitari ai Statului și cu servitorii lor, precum și alte persoane mirene; dar decisiunile se luau numai de Episcopi, și numai numărul lor se însemnă în istoria Sinodelor. Se adaugă, că unii Episcopi erau une-ori reprezentați la Sinode prin presbiterii, diaconii și monachii, cari participau și ei la decisiunile sinodale, în puterea mandatului, datu lor de Episcopul respectiv, carele nu putuse participa în persoană, opritu fiindu de bolă, sau alt casu, neaterătoriu de voința lui. Alteori se spune, că împreună cu episcopi veniau și alți clerici, cari numai asistau la Sinode, fără a participa la decisiunile și discuțiunile Sinodale. Suntă casuri, une-ori despre orînduirea Episcopilor, participau la discuțiune, ca apărători ai Ortodoxiei, și membri din gradele inferioare, cari se distingeau prin știință și elocvență. Așa la sinodul localu ținut în Cartagena, în anul 258, pentru cestiunea rebotezării ereticilor, au participat 71 de Episcopi din Numidia și din alte părți ale Africii. Totu acolo s'au mai adunat încă Sinodul în acesta cestiune a două oră, când a fostu compus din 84 de Episcopi. Amendouă aceste Sinode s'au ținut sub președința Sântulu Ciprianu Episcopulu Cartaginei.“

Auctorul în aceste espune practica sinodelor locale și ecumenice arătând că sinodele din bisericile ortodoxe de astăzi nu corespund preste totu practicii sinodale din secolii primari ai bisericii. În specialu auctorul se ocupă cu sinodele bisericii noastre, arătând că aceste nu sunt sinode în înțelesul propriu bisericescu. Iată ce dice Preasântitul auctor relativ la sinodele noastre.

„La Biserica Transilvaniei avem motive puternice, precum vom vedea a ne opri mai mult; căc-organizarea ei modernă a influențat și încă influențează și acum asupra multor spirite din Regatul României, spirite necunoscutore de adevăratul sistem alu organizării Bisericii ortodoxe, întru unu stat liber și constituțional, cu o biserică domnitore ortodoxă, și liberă a se constitui și administra pe adevăratele ei base canonice, nebântuită de nici o putere străină din lăuntru sau din afară.

Organizațiunil Bisericii Transilvaniei a fostu nemuritoriu mitropolit Andrei Șaguna, carele în zelul său de bunu archiepiscop alu Bisericii sale și în iubirea sa către națiunea română, a combinat toate mijlocele, ce l-a dictat înțelepciunea și cultura sa, ca să ridice din căderea seculară Biserica și națiunea română din Transilvania, care fusese și este sistematic bântuită și apăsată atât de propagandă papistă, cât și de șovenismul maghiar. Elu a înfruntat toate mijlocele sale posibile raționale sub stégul Bisericii, pentru cultură și apărarea pre cât a Bisericii, pre atata și a națiunii, pentru cultura și ridicarea clerulu prin înființare de șoole primare, secundare, seminarii, institute pedagogice pentru formarea învățătorilor; prin îmbunătățirea pozițiunii materiale a clerulu; prin buna întreținere a bisericilor, și edificarea celor nouă, unde se cere. La toate acestea guvernul nu dă nici unu ajutoriu; a trebuit a se provoca națiunea, că ea să sacrifice din avutul său, spre a forma fonduri, ale administra și spori. A trebuit se introduce și se mențină disciplina în cleru, încuragându pre cei bunii și pedepsindu pre cei răi și chemându pe fiecarele la împlinirea cu sauitate a datorințelor chemării lor pastorale. Spre ajungerea acestui mare scopu, elu în organizațiunea sa, n'a potat să stea strictu pe bazele canonice cari mărginesc rolul administrațiunii Bisericesci mai mult la doctrina și disciplina bisericescă, sub conducerea sinodulu Episcopilor; înțelegându se, că cecelealte trebuințe le îndeplinesc Statul civilu. Șaguna, carele avea totul de creatu, a trebuit să angajeze în organizația sa bisericescă întreaga națiune; să formeze felurite adunări populare clericale cu speciale destinațiuni, spre edificarea generală națională. Se arătăm aici anume aceste adunări după cum le descrie însuși Șaguna, în compendiul său de Dreptul canonicu, în capitolul II-lea dela partea a III-a intitulat: „Despre administrațiunea bisericescă economică.“ (pag. 365—396. ediția, 1868 Sibiu).

Iată dar că în Transilvania există o lungă serie de adunări, mai toate sunt compuse din cleru și din mireni, și mai toate, afară de una, sunt calificate impropriu cu numirea de Sinod.

Nu putem să nu admirăm zelul și înțelepciunea, cu care Mitropolitul Șaguna a știut să — pună în mișcare și să intereseze toate elementele poporulu român din Transilvania și Ungaria spre a coopera la desvoltarea și apărarea romanismului de sub corona Ungariei, sub umbra și adăpostirea Bisericii, a căreia existență este asigurată prin principiile de toleranță, ce domnesc în țările civilizate ale Europei. Înțelegem și aprobăm prudenta lui Șaguna, carea l'a îndemnat a da numirea de sinode impropriu decâtu nu abusiv, unor adunări cu totul nebisericesci în înțelesul strictu, dar nu admitem că opiniunea publică la noi să fie dusă în eror, și să nu potă distinge

deosebirea, ce este între un *Sinod*, propriu zis, și între ori ce adunări lumesci. Înțelegem că în Transilvania ori ce adunări de un interes național să se numească Sinode, căci acolo românismul este abandonat de cei mai mari ai Țerei, ba chiar persecutat. Limba română este alungată de prin școlile statului; sunt încercări a o alunga chiar din Biserică. Biserica este persecutată de propăganda papistă și de cea uniată. De aceea ținta tuturor instituțiilor lui Șaguna în prima linie este apărarea Bisericeii și rădicarea, iară pre lângă dânsa conservarea națională. De aceea toate adunările naționale, ce le-am citat, acolo sunt adunări bisericesci, sau Sinode. Dar pre cât ele acolo sunt necesare, binefăcătoare și produse de împrejurări excepționale, pre atâta îndrăsnim a dice, că ar fi chiar absurd a pretinde, că aceea organizație bisericescă excepțională să se inducă într'o țară liberă, cu o religiune dominantă, cu o organizație constituțională-națională, unde sunt determinate constituționalmente toate sferile activității naționale prin anume legi speciale, votate de corpurile legiuitoare naționale și aplicate de un guvern național, carele nu persecută, ci proteje națiunea și Biserica. Ar fi chiar ridicul a se introduce la noi *Sinodul parohial* în locul consiliului comunal și alii epitropielor bisericesci; *Sinodul protopopescu*, în locul consiliului județen, *Sinodul eparhial*, și *mitropolitania economică*, în locul corpurilor legiuitoare: Adunarea deputaților și Senatul. Rolul Epitropielor și Senatelor școlare eparhiale și mitropolitane la noi le împlinesc Ministeriul de Culte, cu consiliile sale școlare, permanent și general. Ceea ce din totă organizarea Bisericeii Transilvaniei se potrivește cu a noastră este numai *Sinodul mitropolitan dogmatic*. Acesta corespunde mai în totul cu Sinodul Bisericeii noastre, și anume: a) pentru că este compus numai din mitropolit și Episcopi b) pentru că sfera lui este doctrina și disciplina bisericescă.

Cătră p. t. publică român.

A vorbi ađi despre lipsa de a se înființa școle românești în toate orașele și satele locuite de Români, credem că ar fi a face vorbă de paradă; căci nici nu presupunem ca se esiste vreun Român care se nu fie adânc pătruns de importanța școlilor românești și se nu simțescă lipsa înființării de atari școle pretutinden unde nu mai există vre-o suflare românească.

De un timp încoco s'au și înființat astfel de școle — dar suntem încă departe de a fi înființat atâtea de câte avem trebuință.

Cu deosebire în Bucovina, unde ni e atâtu de multă amenințată naționalitatea, abia avem câteva școle cu caracter curat național.

Iar școle de fetițe nu avem de loc.

Audiți Români din patru anghiri ale lumii! în Bucovina întregă nu avem nici o școlă românească de fetițe! — nici o școlă, care se crească fetițe române cari se tramită pre teneri a se lupta cu inimiții țerei și ai națiunii pentru a se face demni de mama lor, — nici o școlă, care se crească soție române cari săși infigă pumnalul în peptul desonorat, — nici o școlă, care se crească mame române cari săși arete în copii sei, românește crescuți, talismanele și giuvaerele sale.

Înțelegeți, ce va se dică acesta: — a nu ave nici o singură școlă pentru de a da creștere româ-

nescă fetițelor române, cari au să fă mândre, soție și mame române și ca atari se sustină și straplante caracterul nostru național în fitoră generațiune.

Deci înțelegeți, precum sperăm că înțelegeți unul fiecare, atunci vă rogăm se nu stați cu mânila în sînu, ci vă dați mână cu mână și, care mai mult care mai puțin, contribuiți fiecare după a sa potere, pentru de-a mântui ce încă se mai pôte mântui, prin înființarea de școli românești de fetițe în Bucovina.

Spre acest scop, — și spre a înființa tot felul de școli românești în Bucovina, — s'a înființat la Suceva o societate su numirea „Școlă română.” — Aci sunt a se adresa toate contribuiriile menite a ajuta cauza învățămîntului național în Bucovina.

Iar în deosebi și eschisiv spre a pune basă unui fond din care să se înființeze în Bucovina școlă românească de fetițe, zelosul preot din Toporoaș dl. Constantin Morariu — bine cunoscut publicului român din scrierile sale publicate în diverse ăurina din Transilvania s. a. — a avut tericita idee de-a prelucra interesanta scriere a clasicului german W. de Goethe „*Herman și Dorotea*” și acesta a ni o pune nouă la dispozițiune cu cererea ca exemplariile ce-i compeșcu d-sale în remunerațiunea fatigioșei sale lucrări, se le vindem în folosul fondului mai sus amintit.

Am primit cu bucurie acesta propunere, purcăsă din o inimă nobilă românească, și gratulăm d-lui Morariu pentru plăcuta jertfă ce aduce pe altariul Națiunii.

Ma nu numai atâta . . .

Ca se îndemnăm și pre alții a jertfi după potență spre acest scop și ca se dăm și mai învederată dovadă despre viul interes ce nutrim față de starea fraților nostri din Bucovina — căci, „una trebuie se fie nația românească!” — *portând noi toate spesele de edițiune* offerim pentru fondul din care va fi să se înființeze școle românești de fetițe în Bucovina prețul întreg a tuturor exemplariilor câte se vor pôte petrece din opul „*Herman și Dorotea*” pe calea abonamentului.

Deci prin acesta deschidem abonament la

„HERMAN și DOROTEA”

după W. de Goethe traducțiune liberă de Constantin Morariu.

Opul va apare în decursul lunei Februarii, anul 1884.

Prețul de abonament e 60 cr. [și 5 cr. postportu].

Terminul de abonament e 19/31 Ianuariu 1884. Totu ce va încurge până la acest termin (afară de cei 5 cr. de postportu) se va transpune societăței „Școlă română” spre a servi de basă la un fond din care cu timpul vor fi a se înființa școli românești de fetițe în Bucovina.

În considerarea scopului, ne rogăm să se facă abonamintele cât mai curend — la totu casul până la ăiua ficsată, cu atâta mai vartos căci în 20 Ianuariu — 1 Februarii vom incheia socotile cu toate incursele și vom da sémă on. publică despre rezultat, iar banii împreună cu numele abonanților și colecțanților i-vom strapune societăței „Școlă română.”

Abonaminte a conto nu se primescu, — iar cu rembursele (post-nachname) nu se trimit mai puțin de 5 exemplare.

Abonamentele să se adreseze la: *Cancelaria Negruțu* în Gherla — Szamosujvár.

Cu o cale se potu trimite și alte offerte spre scopul indicat, cari apoi se vor cuita deosebi și pre calea diuaristicej române. Și totu atunci se potu face abonaminte și la diarele nostre și a se dispune și alte opari din edițiunea noastră.

Cu distinsă stimă

N. F. Negruțu

Redactorele diarielor „Amicul Familiei” „Preotul Român” și „Cărtile sârenului Român.”

D i v e r s e.

La nr. de față alăturăm colă de prenumeratiune la „Biserica și Școla” pe anul 1884.

* D. Ioan Hotăran Doctoru în dreptu a făcut censura de avocatū în Budapesta. Gratulămū noulū avocatū!

* Ajutoriū pręgrațiosu. La rogarea comunei bisericesci rom. gr. or. Paușă, cotulū Bihării, recomădate de Preasăntitulū Domnū Episcopu diecesanū, Majestatea Sa ces. reg. apostolicu preagrațiosulū nostru Monarchū sa înduratū preagrațiosu a resolvi numitei comunități din casseta sa privată unū ajutoriū de 100 fl. la faceriū turnulū bisericej din numita comunitate.

* Părăstasū. Ađi în 18/30 Decemvre după finitulū servițialū divinū în biserica parochială din Pecica-română sa celebratū parastasū pentru fericitulū de pie memorie Archiepiscopulū și Metropolitulū Andreiū Baronū de Șaguna, iar după terminarea acestui frumosū act religiosū Rev. Dnū Demetriū Popa rosti o cuvântare potrivită ocaziunei în care prin terminū scurți și valoroși descrire meritele „Marelū Andreiū,” prin cari se făcu memoritoriū atât pentru biserica cât și pentru națiunea românească. Un martor.

* Necrologū. Merceurea trecută fu petrecută la odihnă eternă o soție credincioasă, mamă bună, inimă nobilă pururea veselă: Dna Roza Budai consorta domnului notariū comunalū din Zarandū, comitatulū Aradului. Inmormântarea a fost o frumoasă probă a iubirei de care s'a bucuratū repozata în estinsulū cercu alū rudelorū, amicilorū și cunoscutilorū. Opt preoți, în frunte cu dl. asesorū consistorialū Constantin Popoviciū preotū în Comloșu au celebratū prohodulū. Numeroasă inteligință din Arad, Boroșineu, Radna Chișineu și mulțime de popor s'a adunatū să petrecă la grópă ultimile remășițe pămēntesci ale defunctei. Jalnicul bărbatū, patru copii, o soră și mai mulți nepoți deplângū mórtea ei. — Fie-i țerina ușorā și memoria neștersā!

* Actū de mulțumire. Comitetulū parochialū din comuna bis. ort. Hinchirishū aduce pe cale publicității cea mai sinceră mulțamită Dnui notariū cercualū Teodorū Oncea pentru frumosulū ofertū datū de 20 fl. v. a. pe partea bisericej, și tot odată pentru grija și străduința ce a manifestatū intru repararea școlei, provedendu-o cu scaunele necesarie pentru băiați și catedră pentru învățatoriū etc. Iubirea față de biserica și școlā Dnui notariū a doveditu-o de multe ori Ddeū să-i lungescā firulū vieții, ca să-și pótă repetā binefacirele. Vasiliū Sala docente.

Bibliografie.

Studiū despre ierarchia și instituțiunea sinodală în biserica ortodoxă a resăritulū în genere și instituțiunea sinodală în biserica ortodoxă română în specialū. Cetitū și aprobatū de sântulū Sinodū în șe-

dintele din 27 și 28 Octomvre, anulū 1883. Bucuresci. De vëndare la Tipografia cărtilorū bisericesci. Prețulū 50 bani (20 cr. v. a.) esemplarulū.

A' apărut *Higiēna poporală* cu privire la săteanul român de Dr. G. Vuia medic la băile din Mehadia și profesor de Higienă la institutulū pedagogico-teologic. Cu figurī în textū, 118 pagine 8° micū. Prețul 1 fl. = Lei 2,50. Pentru 1 fl. 5 cr. se spedzā cartea franco. La 10 exemplare 1 se dă rabat.

A aparut de sub tipariū: *Insēmăntatea sciințelor naturale* și reformele ce le reclamă studiulū în școlele nostre, de Dr. A. P. Alexi Bucuresci. Tipografia academiej române. 1883. Prețulū 25 cr. v. a. se pôte căpăta la auctorulū în Năseud [Naszód] Transilvania. Recomendăm acēsta broșurā învățatorilorū nostri.

„*Calendariulū Bunulū Economū*” pe anulū visectū 1884, întocmit de D. Comșa și Eugenū Brote. Cu mai mai multe ilustrațiuni intercalate în textū, Anulū VIII Sibiu. Prețulū 45 cr. v. a. sau 1 leū nou.

Aū eșitu de sub tipariū și se află de vëndare la autorulū Ioanū Tuducescu în Lipova (B. Lippa):

1. „*Micul Abecedar*” (18 tabele de pārete) pentru școlā cu 3 fl. 60 cr. esemplarulū.

2. „*Metodul Abecedarulū*” cu 40 cr. esemplarulū. Preciș pe anulū nou va fi gata.

3. „*Micul Abecedar*” manualū pentru școlari, cu 20 cr. esemplarulū, legatū tare.

Din cărtile de același autorū se mai potū căpăta:

4. „*Micul Gratulan*” carte de gratulațiuni pentru daruri pe Craciunū, Anulū nou, și Dile onomastice.

5. „*Esercițiū intuitive*”, pentru învățatoriū școlelorū poporale, cu 30 cr. esemplarulū.

6. „*Limba românească*” (gramatica) manualū pentru școlā poporală, cu 20 cr. esemplarulū.

7. „*Economia*” cu 20 cr. esemplarulū.

8. „*Istoria naturală*” cu 20 cr. esemplarulū.

9. „*Socota*” partea I și II cu 20 cr. fiecare.

10. „*Geografia*” partea I și II cu 20 cr. fiecare.

Din cărtile de sub nrii: 3, 6, 7, 8, 9, și 10. nu se vîndū mai puține de 10 exemplare.

* *Jurnale bisericesci și școlastice.* 1. „*Biserica Ortodoxă Română*” (Anulū VII) jurnalū periodicū eclesiasticū, organulū sântului Sinodū alū Bisericej ortodoxe din România, apare odată pe lună în broșurā, sub redacțiunea unū comitetū. alū căruj președintele Preas. Sa Archiereulū *Sivesru B. Piteșteanū*.

Bucuresci. Prețulū 12 lei pe unū anū (5 fl. 70 cr. v. a.)

2. „*Ortodoxulū*” (Anulū IV) tōe bisericescā dirigiātă de Dr. G. Zotu. Apare odată pe septēmnnā în Bucuresci. Prețulū abonamentulū pe unū anū 12 lei (5 fl. 70 cr. v. a.)

3. „*Candela*” (Anulū II) jurnalū bisericescū literarū, apare în Cernăați [Csernovitz] odată pe lună în broșurā, sub redacțiunea protopresviterulū *Artemiū Berariū* și a protopres. *Isidorū Vrobochivici*. Prețulū abonamentulū pe anulū întregū 4 fl. v. a. iar pentru România 12 lei.

4. „*Biserica Română*” (Anulū I) diarū eclesiasticū, ese odată pe sēptēmnnā în fiecare Duminecā. Redactorū Preasăntitulū Archiereū *Calistratū* în Bucuresci. Prețulū pentru Austro-Ungarea pe anū 3 fl. v. a. iar pentru România 8 lei.

5. „*Preotulū Românū*” diariū basaricescū școlasticū și literariū. Proprietariū, redactorū și editorū *Niculae Fekete Negruțu*. Apare în 1 și 16 di a fiecārei lune în Gherla (Szamosujvár.) pe unū anū 4 fl. v. a. pentru România 10 franci.

6. „*Foia Bisericească*,” Organu pentru cultura religioasă a clerului și a poporului, redigeata de *Dr. Alexandru Grama*. Apare în 10 și 25 st. nouă a fiecărei luni. Prețul pre anu 3 fl. v. a.

7. „*Revista Teologică*” diarū eclesiasticū literarū. Apare în fie-care Duminecă Iassī. Prețul abonamentului pe unū 12 franci.

8. „*Învătătorilū*” (Anulū VI) Revistă pedagogică a învățătorilor și învățătoarelor, unulū din cele mai bune jurnale pedagogice, recomandatū învățătorilor nostri în mai multe rënduri din partea noastră. Apare la 1 și 15 a le fiecărei luni publicatū de unū comitetū de redacțiune, iar directorulū și proprietariulū jurnalulū este *D. I. Opran*. Prețul pentru România pe anū 8 lei; pentru străinătate 10 lei [5 fl. v. a.] Redacțiā și administrațiā în Bucuresci.

9. „*Școla Română*” (Anulū II) organū alū societății corpulū didacticū din Prahova, apare de două ori pe lună în Ploesci, publicatā de unū comitetū de redacțiune compusū din dd. *N. I. Micescu, I. P. He-liade, N. C. Săruln, Alexandru Pretorian, Iosifū Ionescu jun.* Costulū abonamentului pe unū anū 12 lei; pentru studenți însă și pentru membrii societății prețul pe jumătate.

10. „*Școla Practică*.” Măgazinū de lecțiuni și materii pentru instrucțiunea primară, *Vasilie Petri*. Apare în Năsăud la prima fiecărei luni în numere câte 2 cōle, costā pe anū 3 fl. v. a. plătiți înainte.

11. „*Foia Scolastică*” (Anulū 1) Organū pedagogicū literariū și științificū apare în Blasiū la 10 și 25 st. n. a fie-cărei lune, sub redacțiunea *D. I. Ioane Germanū*, profes. gimn. Prețul de prenumerațiune pe unū anū 3 fl. pentru România 8 lei.

12. „*Educatorulū*” diarū pedagogicū literarū. Organū alū corpulū didacticū din „Asilulū Elena Dōmna” și „Ateneulū Elisabeta” Redactorū *Dr. Barbu Constantinescu*. Eșe odatā pe septemānā în Bucuresci. Prețul abonamentului pe anū pentru România 12 lei, pentru Austro-Ungaria pe anū numai 2 fl. v. a.

13. „*Școla Rurală*” diarū pedagogicū alū corpulū învățătorescū primarū ruralū, din județele Doljiū și Romanai. Apare la 1 și 15 a fie-cărei lune. Abonamentulū pe anū 6 lei; pentru studenți 3 lei.

14. „*Revista*” Corpulū didacticū ruralū, județului Tulcea. Apare de două ori pe lună. Abonamentele pentru România pe anū 5 lei, pentru străinătate 6 lei 50 bani.

Concursse.

Pentru deplinirea parochiei vacante de clasa a III-a din comuna *Jermata*, cottul Aradū, protopresbiteratulū Borosineului cu terminū de alegere pe 30 Ianuarie st. v. 1884. Emolumintele sunt:

1. Una sesiune de pământū parte arătorii parte fēnatū;

2. Birulū dela 74 pătrare de pământū câte una măsură bucate, jumătate grāū, jumătate cucuruzū;

3. Stolele îndatinate de la 90 numere de casā și unū fundū intravilanū.

Doritoriū de a ocupa acēsta parochiā sunt avisați recursele lorū instruate în sensulū statutului org. adresate comitetului parochialū a le trimite pārintelū protopresbiterū *Ioanū Cornea* la Borcsjenū, până la alegere a se presenta în vre-o duminică ori

sērbătore la biserica din locū pentru a-și arētā desteritatea în cele bisericesci.

Jermata, în 11. Decemvre 1883.

Comitetulū parochialū.

In conțelegere cu mine: **Ioanū Cornea** m. p. protopresb.

Pentru deplinirea postului de învățătorii la reînființata școlā gr. or. confesionalā din *Sușanoveș*, protopresbiteratulū Belințului, prin acēsta se escrie concursū, cu terminū de alegere pe 8/10 Ianuarū 1884.

Emolumintele sunt: în baui gata 200 fl. v. a. 9 jugere de pământū în valōre de 100 fl. v. a. una grādinā intravilanā; 32 metri de lemne din care sē încăldește și școlā; pentru conferință 10 fl. v. a. și locuință liberā.

Recurentii suntū avisați, recursele lorū instruate conformū statutului organicū, și ș-lui 6 art XVIII. 1879. și adresate Comitetului parochialū gr. or. a-le trimite pārintelū protopopū *Georgiū Creciunescu* în Belincz, p. u. Kiszetō avendū densi în vr'o duminică ori sērbătore, a sē presenta în biserica din locū. spre a-și areta desteritatea în cāntări și tipiculū bisericescū.

Comitetulū parochialū.

In conțelegere cu mine: **G. Creciunescu** m. p. prot. și insp.

Pentru vacanta stațiune cantoralo-învătătorescā din comuna bisericescā *Soldobagiū*, protopresbiteratulū Orādii-mari, cottul Bihoralū, conformū mai inaltei ordinaciuni caonsistoriale a senatului de școle din Oradea-mare dto 30 Noemvre 1883. Nr. 1266 scol. prin acēsta se escrie concursū cu terminul de alegere pe ziua de 29 Ianuarū (10 Faur) 1884. când se va ține și alegerea.

Emolumintele sunt: 1) pentru școlarii de ambe secsele de 6—12 anī, câte 1 fl. v. a. iarā pentru cei 13—15 anī câte 50 cr. 2) dela 71 fumuri de case câte 1 măsură (31 litre) de grāū, dintre cari cei mai miserī dau cucuruzū în grāunțe, 3) una jumătate de sesiune pământū comasatū arătorii și livadā, 4) două orgii de lemne numai pentru învățătorii, 5) dela cunūi câte 50 cr. dela Maslari câte 50 cr. dela Liturgiū private câte 20 cr. dela ofestānii câte 10 cr. dela înmormentāri mari: 1 fl. 20 cr. dela mici câte 50 cr. și celelalte venite dela biserica, apoi diurne pentru conferințe 6 fl. la anū, și în fine quartir liber în naturā, cu gradinā de legumi, cānepā și crumpene de 1/4 de jugerū.

Aspiranții la acēsta stațiune sunt avisați, recursele lorū a-le instrua conform dispușețiunilor stat. organicū adresate comitetului parochialū a le tramite, subscrinsulū parochū, ca președinte alū comitetului parochialū per *Margitta*, p. u. Széplak în Szoldabagy, până la 28 Ianuarū st. v. 1884, și prezentāndu-se în vre-o duminică ori sērbătore în Sta biserica, spre a-și arētā desteritatea în cāntări și tipicū.

Dela recuringi se recere, pe lângā cunōscerea limbei mǎgiare, se pricēpā bine pomāritulū și horticultura.

Soldobagiū la 19 Decemvre st. v. 18843.

Comitetulū parochialū.

Ioanū Lazēū m. p.

parochū gr. or. și președ. com. par.